

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revues belgické.*

Bulletin belge.

Ríjen 1929.

Les opérations de l'armée belge.

Pokračování líčení událostí od 15. listopadu 1915.

La tactique des renseignements (plk. gšt. Tasnier). Toto číslo BBSM přináší dokončení studia o taktice zpráv. Pisatel rozepsal se o rozesílání zpráv, o jeho významu, vhodnosti pro různé stupně velitelské, o jeho formě.

Kratičkou jen poznámku věnuje využití zpráv, které je výsadou velitele.

Pokud se týká vnitřní služby důstojníků 2. odd. štábu, mohou jim býti svěřeny tři úkoly:

a) spojení — vyslání důstojníka „vstříc“ zprávám (k výzvědným orgánům u 2. odd. armády nebo sousedních vyšších jednotek),

b) kontrola vyhledávání zpráv na místě provádění,

c) vyhledávání zpráv osobním účasťstvem na pozorování z pozemních pozorovatelů nebo ze vzduchu

Zvláštní kapitola věnuje práci 2. oddělení pěší divise

V dalších kapitolách rozebírá pracovní metody u vojskových těles.

Zmiňuje se o úloze zpravodajského důstojníka u pěšího pluku, u jezdeckta (lehkých trup), a o zpravodajském důstojníku dělostřelectva a letectva.

Úvahami o mírovém výcviku zpravodajských orgánů zakončuje autor evoci zasluznou práci, kterou jasně osvětluje úkoly a chod zpravodajské služby za války.

Une journée de défense (pplk. gšt. Janseens). Sedmé pokračování překladu článku německého časopisu „Kriegskunst in Wort und Bild“ ročníku 1929.

La survie d'un peuple (mjr. Delvaux). Autor pokračuje ve své historii srbského národa a popisuje v této kapitole strastiplný ústup Srbů přes Albanii.

Les batailles d'Aubers, de Festubert et de Loos F. V.). Líčením těchto nešťastných bitev autor vzdává chválu jednak britskému vele-ní, jak vážně bralo své spojení, a jednak anglickému vojáku, který dokázal, že je schopen obětavosti a hrdinství.

Úvodem připomíná slova přednosty britské sekce gen. Edmonse, kterými tento odůvodňuje zvláštní pozornost, kterou věnoval studii událostí r. 1915. Pravi:

Jako v životě jednotlivce, tak i v životě národa neštěstí a nehody přiná-šejí často vyšší a účinnější poučení, než události šťastné. Proto je zvláště důležité studovati neštěstí a omly ro-ku 1915...

Nato uvádí tři postupné etapy ne-šťastných událostí 1915, z nichž dvě ličí v tomto sešitě a to:

1. Bitvu u Aubers (9. května 1915),
2. Bitvu u Festubert (15.—27. kvě-tna 1914).

(Pokračování.)

Comment utiliser les mor-tiers de 7 c 6 A. (kpt. Philippet). Autor, pokračuje ve své studii o mož-diři (doprovodném dělu pěchoty) 7c6A. popisem použití izolovaného kusu, pak celé čety v boji hlavně předvoje, kde se zmiňuje jednak o organizaci, jed-nak o místě, jež zaujímá v celkové sestavě, jednak o způsobu zasažení — vyhledávání a zaujetí palebného po-stavení, jednak o zásobování stře-livem.

Tato studie bude vhodnou pomůč-kou pro ty, již uvažují i použití naší minometné čety.

Mjr. gšt. Josef Fetka.

b) *Revues srbské.*

Ratnik.

Ročník XLIV, srpen—září 1928.

Tento svazek byl slavnostně vypra-ven jak vazbou, tak i obsahem jednot-livých článků od čelných osobností armády král. Jugoslavie na paměť 10. výročí průlomu soluňské fronty.

Průboj soluňské fronty (od arm. gen. Petra Pešice).

Je to úvodní slavnostní článek, v kterém se krátce a výstižně zmiňuje náčelník štábu generál Pešić o tom, že myšlenka dobytí Kajmakčalanu a Do-bro Polje—Vetrenika souvisela s prů-lomem nepřátelské fronty. Vylíčuje pak myšlenku celého plánu, vypočítá-vá početní sílu vojska a zbrání nepří-tele a vlastní, jakož i konečné učenění obou srbských armád k boji.

Jak počala naše velká ofen-

siva r. 1918. Od div. generála Damila S. Kalafatoviče.

V úvodě upozorňuje gen. Kalafatovič na svou publikaci o průboji soluňské fronty v Revue Militaire Générale ve svazku červencovém z r. 1920 a na svůj článek v Ratniku, svazek červnový z r. 1923, pod názvem „Naše národní duše“, na kteréžto oba články navazuje tento nový svůj článek.

Líčí v něm veškeré přípravy k ofenzivě, řízené novým velitelem spojenec-kých vojsk u Soluně gen. Franchetem d'Espereyem v přímé dohodě s násled-níkem trůnu, nyníjším králem Alexandrem, gen. Mišičem a plk. Pešičem. 8. srpna 1918 rozhodl se definitivně gen. d'Esperey k průlomu nepřátelské fronty ve směru pramenů řeky Mogle-nice—Dobro Polje směrem na sever na Gradsko za účelem přerušení nepřátel-ské komunikace a rozštěpení nepřátel-ských sil východně a západně od Var-daru. Rozhodnutí bylo smělé a spojeno s velkým rizikem. Vrchní velitelství srbského vojska s radostí uvítalo toto rozhodnutí a započalo nejintenzivnější přípravy. S obavami hledělo se rozhod-nému dni vstříc, aby nenastaly deště, tak časté v té době v tamní krajině.

Konečně stanoven den útoku na 14. září 1918. Toho dne započala dělostře-lecká příprava. Všichni s horečnou touhou čekali první rány, které zvě-stovaly srbským vojínům, že počíná boj na život a na smrt, o bytí a ne-bytí jejich drahé otčiny.

Článek končí pak vyličením důsled-ků vítězství této akce, z nichž největší a nejdražší pro srbského člověka bylo osvobození a sjednocení Srbů, Chor-vatů a Slovinců.

Soluňská fronta — dobytí Niše od div. gen. Emila J. Beliče.

V článku jsou líčeny boje po kapi-tulaci Bulharů od 30. září do 12. října 1918, z nichž nejdůležitější bylo dobytí komunikačního uzlu města Niše jak po stránce strategické, tak i taktické; ale hlavně s morálního hlediska bylo jeho dobytí důležité. Niš měl zvláštní vliv na duši srbského vojína; je to druhé hlavní město Srbska, a poně-vadž byl Niš osvobozen, věřili všichni vojnici srbské pevně, že i celá otčina bu-de lehce osvobozena. Dobytim Niše umožněn postup na Temešvár, Lublaň, Rijeku a Skadar. Dobytim Niše ukon-čena válka — praví pisatel — za osvo-bození a sjednocení srbského národa.

Před průlomem a v době prů-lomu soluňské fronty r. 1918 na Vukoviku. Od gen. Ješe J. Damjanoviče.

Na vrchu Vukoviku před průlomem soluňské fronty bylo stanoviště vrch-ního velitelství srbské armády, u kte-

rého byl pisatel v té době přidělen. Líčí v deníkové formě činnost a nála-du před akcí, při zahájení akce a po provedeném a zdařilém průlomu u vrchního velitelství od vrchního ve-litele až do posledního vojína.

Šumadijská divise při prů-lomu soluňské fronty. Od brig. gen. gšt. Živko M. Stanisavljeviče.

Šumadijská divise byla při průlo-mu soluňské fronty v počtu II. srbské armády v jejím středu, majíc vlevo ju-goslavskou a vpravo timockou divisi. Detailní učlenění viz „Průlom soluň-ské fronty“ od plk. Nedeljkoviče (uve-řejněno ve Voj. rozhledech, sv. IX. z r. 1928). V této publikaci je vyličená též činnost této divise během uvedené akce, ovšem stručněji, nežli v tomto článku, kde pisatel uvádí detailní roz-kazy velitele divise pro postup, plán užití dělostřelectva, dělostřeleckou pří-pravu, součinnost dělostřelectva s ostatními zbraněmi během útoku, ja-kož i činnost po jednotlivých dnech a provedení celého útoku pěchoty.

Kapitulace bulharské armády a zhodnocení její čin-nosti během průlomu soluň-ské fronty před I. srbskou ar-mádou. Od div. gen. Emila J. Beliče.

V první části článku líčí autor veš-kerou činnost srbského vojska po 30. září 1918, kdy bylo zastaveno nepřátel-ství s Bulharskem. Vypisuje detailní rozkaz pro odzbrojení bulharského vojska a pro další pronásledování ně-meckých a rakouských trup.

V druhé části uvádí všeobecný přehled operací bulharského vojska při průlomu soluňské fronty až do kapi-tulace.

13. pěší pluk „Hajduk Velj-ka“ za průlom soluňské fron-ty. Od brig. gen. Mil. V. Jelisjeviče.

Autor článku, bývalý velitel 13. pě-šího pluku „Hajduk Veljka“ na soluň-ské frontě, líčí boje a činnost tohoto pluku jakož i jeho hrdinné chování při průlomu této fronty v deníkové formě dosti obšírně. Je to velmi zajímavý historický doklad obětování se srbských vojinů pro osvobození své vlasti.

Úloha a činnost dělostře-lectva II. armády při průlomu soluňské fronty. Od div. gen. Mil. M. Mihajloviče.

V článku se vypisuje v úvodě sesta-va a síla dělostřelectva II. armády srbské, která měla 375 děl různých ráží od 65 mm do 240 mm na útočné frontě 10 km. V dalším uvádí rozčlenění to-hoto dělostřelectva k provedení akce. Líčí pak počátek a trvání dělostřelecké přípravy, provedení průlomu a proná-sledování. Končí pak pochvalným roz-kazem vel. II. arm. vojvody Štepana

Stepanoviće, v kterém chválí zásluhy a činnost dělostřelectva II. armády, které přispělo velkou měrou k zdařilému provedení tak těžkého úkolu srbského vojska.

Jeden významný příběh z průlomu soluňské fronty: Odzbrojení Bulharů u Mladé Nagoričané. Od div. gen. Ljubomíra M. Mariće.

V úvodě vzpomíná pisatel nejprve dvou velkých událostí, jichž svědkem bylo Kumanovo, a to 10. a 11. října 1912, kdy srbská vojska pod Kumanovem svou silou činí konec tureckému panství na Balkáně, a druhé smutné události, kdy srbská vojska zradou svého slovanského bratra jsou nucena ustoupiti a přenechati vlast sverepému nepříteli v r. 1913.

A nyní je opět po průlomu soluňské fronty při osvobození otčiny Kumanovo svědkem zasloužené odplaty nad Bulhary, neboť v prostoru okolí Kumanova vybojováno druhé vítězství po průlomu a Bulharsko přinuceno ke kapitulaci. II. a IV. bulharská armáda byla v prostoru Kumanova u Mladé Nagoričané odzbrojena.

Pisatel, který byl této akci osobně přítomen jako náčelník štábu drinské divise, snaží se, jak sám praví, poukázat na několik poučení, vyplývajících z činnosti drinské divise při provádění uvedených akcí. Své historické líčení končí zdůrazněním významu srbského vítězství u Kumanova, kde byla zlomena síla bulharské armády, a praví v něm, že jím byla zpečetěna porážka nejen Bulharů, ale i všech ostatních nepřátel.

Zdravotnická služba za ofensivy roku 1918. — Činnost zdravotnických útvarů jugoslávské divise. Od dr. Marka M. Rubidiče, brig. generála zdrav.

Pisatel byl za průlomu soluňské fronty přednostou zdravotnické služby jugoslávské divise. Líčí, za jakých těžkostí pracovala zdravotnická služba, nemajíc ani dostatek prostředků, ani vycvičených lidí.

Před samou ofensivou byl nucen narychlo cvičiti zdravotnický personál pluků a zdravotnické roty. Proto byla práce tohoto personálu tím záslušnější, uvážíme-li, že jugoslávská divise prošla za 16 dní bojů z Dobro Polje do Careva Sela prostor asi 250 km v těžkém hornatém terénu a často bez jídla. Tu musela zdravotnická služba nejen své raněné a nemocné ošetřiti, nýbrž i nepřátelské, čímž se práce zdvojnásobila.

Anglický generál Blankette, přidělený vrchnímu velitelství srbskému, divil se vytrvalosti srbských vojinů a

pravil, že by snad jen koloniální anglické trupy vydržely to, co vydržel srbský vojn po šestiletém válčení.

Černá Hora a průlom soluňské fronty. Od dr. Pery Dž. Soče, ministra v. v.

Pisatel líčí zde více s politického hlediska činnost Černé Hory až do jejího pádu r. 1915, jakož i všechny důvody, které k němu vedly. Uvádí, že se vše dělo v plné dohodě se spojeneckými vládami. Velká část Černohorců se nepřidala k Rakušanům a bojovali v řadách anglických dále. Bojovali pod Verdunem ve francouzském vojsku. A tak bojovali též při velké soluňské ofensivě a získali si nehnoucí zásluhy v boji za sjednocení a osvobození.

Ochridský oddíl za průlomem soluňské fronty. Od plk. gšt. Alexandra A. Stojanoviće.

Ochridský oddíl byl organizován na soluňské frontě za účelem pevnějšího spojení mezi částmi fronty v prostoru Ochridského jezera — Gornja Skumba a samostatným italským armádním sborem generála Ferera v prostoru Berat—Jaderské moře. Tento oddíl musil býti lehkou pohyblivý a tvořiti jakýsi druh úderného oddílu, neboť měl úkol posunouti se vpřed a vklíniti mezi rakouské vojsko v Albanii a bulharské vojsko na soluňské frontě tak, aby v příhodném okamžiku mohl provésti obchvat pravého křídla bulharského a dostati se eventuálně v jeho bok a týl na Debar, citlivě to místo Bulharů. Byl proto vytvořen z vybraných dobrovolníků. Každá divise srbské armády dodala pro tento oddíl 1 rotu o 200 mužích a 2 o rychlopalných puškách; jezdecká divise dodala 2 čety kulometů a 2 čety jezdců a 1 horskou baterii. Z uvedených rot pěchoty utvořeny dva prapory (jeden od každé armády). Takto formovaný oddíl zaujal své vytčené posice 6. srpna 1918. V dalším líčí se plán operací tohoto oddílu od 4. září až do 8. září, kdy se započaly přípravy pro velkou ofensivu. 14. září provedl oddíl útok na t. zv. senegalský lesík, který se zdařil, čímž získán důležitý bod pro další operace a postup celé armády. Dále se uvádějí v deníkové formě úspěšné boje tohoto oddílu, který skvěle a chabře a za malých ztrát prováděl své úkoly. Vedl pak t. zv. „četnický“, t. j. drobný boj.

Bombardování štábu II. armády bulharským dělostřelectvem před započetím veliké ofensivy. Od div. gen. Mil. M. Mihajloviće.

II. srbská armáda zaujala při příchodu na soluňskou frontu r. 1916 posice t. zv. „Moglenské fronty“ (od So-

kola — pohoří Kožucha). Štáb byl ve vesnici Dragomanci, mimo dosah nepřátelského dělostřelectva.

Před ofensivou r. 1917 přemístil se štáb do vesnice Tresina, aby byl blíže fronty; tím i ostatní štáby divisní musily kupředu. Stanoviště štábu II. armády bylo na místě, které Bulhaři dobře viděli. Bylo dokonce v dosahu kulometné, ba i puškové palby nepřátelské. Každý sebe menší pohyb byl ihned pozorován a postřelován, takže se vše muselo dít jen za noci. Co vedlo velitele II. armády k tomuto rozhodnutí, není známo. Zvláštní bylo však, že nepřítel na tuto vesnici svým dělostřelectvem nestřílel. Proto vyjma několik krytů nedělalo se nic proti bombardování vesnice dělostřelectvem.

Před velkou ofensivou r. 1918 padlo teprve 22. srpna asi 5 ran z dalekonosného děla 105 mm na jeden okraj vesnice. Příští den opět na jiné okraje. Náčelník štábu upozornil velitele, že nepřítel provedl zastřelování na vesnici, že bude lépe opustit ji v zájmu dobrého spojení a velení. Velitel návrh odmítl. Skutečně 29. srpna od 21. hod. 30 min. začal nepřítel bombardovat Tresinu. Důsledky byly hrozné. Veškerá spojení štábu s podřízenými veliteli byla přerušena, velká část domků rozbořena, obyvatelstvo opustilo vesnici; lidských životů bylo zmařeno málo. Zrána přestalo bombardování.

30. srpna se konečně přemístil velitel do jednoho lesíku mimo dosah dělové palby, ale daleko od hlavní komunikace. Přesídlení provedeno též v nepřátelské palbě. 9. září nařizováno konečně vrchním velitelstvím přemístění štábu blíže k hlavní komunikaci, a to do vesnice Poljani, odkud se podle toho, jak pokračovaly operace, přemísťoval kupředu.

Z tohoto příkladu vyvozuje pisatel toto:

1. Místa štábů armád a divisí v poziční válce netřeba posunovati příliš kupředu a vystavovati je nepřátelské palbě.

2. V pohybném boji lze to učiniti, protože nepřítel nemůže tak rychle zjistiti místa štábu, poněvadž se často mění.

3. V uvedeném příkladě, když se vědělo, že Bulhaři mohou každého dne bombardovati vesnici, mělo se myslet na to, včas na jiném vhodném místě připravit místo pro štáb, aby nezůstal bez spojení s podřízenými a ne aby se zřizovalo vše teprve po bombardování za těžkých okolností.

Podle zpráv bombardovali Bulhaři tuto ves, ač dříve tak nečinili, protože věděli, že je tam štáb armády, a měli zprávy, že spojenci započnou ofensivu 30. srpna. Tento den byl původně určen pro ofensivu, ale za účelem dokončení příprav odloženo vše na dobu pozdější, což bylo velkým štěstím.

Boj pravé kolony moravské divise, v posicích „Kučkov Kamen“ dne 19. září 1918. Od brig. generála Stojana T. Nikoliče.

V článku líčí pisatel dosti podrobně boje pravé kolony moravské divise a dává dobytí posice Kučkov Kamen a útok na ně za příklad provedení útoku na silně opevněnou posici; praví, že úspěch lze přičísti jen správné volbě směru a cíli útoku, skrytému a tajnému přibližování se až na ztečnou vzdálenost a energické, s plným elánem provedené zteči trup první bojové linie jedním náletem, takže nepřítel neměl času probrati se z překvapení a přivést zálohy k protiútku.

V různých zprávách jsou uvedeny krátké tři epizody oné slavné epochy války světové, a to: „Činnost levého křídla srbského vojska po průlomu soluňské fronty“ — vzpomínka jednoho pozorovatele — od mjr. pěch. Luky P. Lukiče.

„Črty z mého válečného deníku“ z doby průlomu soluňské fronty — od kpt. pěch. Mirko S. Stojkoviče.

„Jedna zdravotní potřeba“ ze zkušenosti minulé války — od generála dra Miti Petroviče.

Tento svazek obsahuje jako zvláštní přílohu ještě články historické cizích států, mající vztah ke světové válce a jejímu vzniku. Jsou to články buď kritické nebo vypisující děje, které se udály před světovou válkou nebo za ní v cizích státech. Mjr. Val. Komárek.

c) Revues ruské.

Vojna a revoluce.

Kniha IV. (1928). (Dokončení.)

Kakurin: Vnitřní operační linie v občanské válce (s hlediska rudých v Rusku). Operacím po těchto liniích překážela přílišná délka linií: od 1000 (Moskva—Brest) do 1300 km

(Moskva—Sebastopol) a ve světové válce 900 km (Berlín—Paříž, Berlín—Brest). Druhou překážkou byl nedostatek rokádních linií; dále nedostatek vozového železničního materiálu. Všecky tyto nedostatky nutily bývalé sovětské vrchní velitele (Vacetisa a Kameněva) místo strategických přesunů užívatí na-

sycování aktivních úseků fronty z centra. Masové přesuny nastaly teprve potom, když byl protivník definitivně podloměn na východní a jižní frontě. Na jaře 1920 nastaly nové nástupy a ne správný manévř na vnitřních operačních liniích.

Předtím, v roce 1918 v listopadu, aktivita na jižní frontě uskutečněna převezněním Inzenské a Uralské divise a skupiny Koževnikova z východní fronty (včas zpozorovaných a zaznamenaných v listinách zpráv zpravodajského oddělení Donské fronty). Nicméně hlavní úsilí jižní fronty bylo provedeno na účet zálohy vrchního velitele, kterému na počátku 1919 z 11 divisi strategické zálohy zbyly jen čtyři. Nejlepší případem manévru na vnitřních operačních liniích bylo soustředění úderné skupiny po rozdrčení Kolčaka (tehdy daleko ještě nebylo „rozdrčení“!) na styku jižní a východní fronty v prostoru Saratova na podzim 1919. Toto soustředění způsobilo množství nepříjemností jižní frontě bílých. Bylo taktéž včas zpozorováno a štáb Donské armády zvláště naléhavě vyžadoval, aby se učinila opatření k jeho likvidaci. Nicméně tato odvetná akce nebyla uvedena ve skutek. Příčiny se vykládají rozličně v pamětech generála Denikina a generála Wrangla. Na každý způsob byl ve štábu Donské armády zcela určitý dojem, že zastavení ofensivy armády generála Wrangla bylo demonstrací jeho proti gen. Denikinovi. Pokus generála Wrangla setřást se sebe toto podezření i svaliti vinu na gen. Denikina vychází jasně z jeho paměti. (Viz „Zápisky“ gen. Wrangla v V. kn. „Bílého hnutí“ za red. von Lampe.) Zvláště zajímavá s tohoto hlediska je korespondence gen. Wrangla s gen. Denikinem. (Str. 177—194 „Zápisky“.)

Dubrovskij: Grigorjevština. Události spojené s přechodem jednoho z „Ukrajinských atamanů“, Grigorjeva, na stranu rudých ke konci roku 1919, pak jeho zrazy a likvidace jeho povstání.

Verchovskij: Nová i stará škola. Verchovskij je jedním z „ideologů“ vybudování vlastní (sovětské) teorie válečného umění. Ve zmíněné etatě vystupuje proti obhájcům „přežitků staré školy“: 1. Srěčninovi — pro jeho důkladnou a časovou stať „Evoluce ve válečném umění“ a 2. Morozovovi, který vzbudil všeobecnou pozornost čtenářů svou knihou „Všeobecná taktika“. Poslední knize věnovalo se na stránkách „Vojny a revoluce“ velmi mnoho pozornosti a bylo o ní napsáno i mnoho recenzi. Podle Ver-

chovského je hlavní vina obou autorů ta, že vystupovali proti tvrzení Verchovského, že „metoda didaktického materialismu může a má být základní metodou teorie vojenství“. Oba autoři Verchovským kritizovaní uznali za životnější názor Bronštejnův: „v psaní předpisů taktiky i v plnění punčoch nemá marxismus co dělat.“ To právě Verchovského nejvíce rozčillo.

Proti jeho snaze vytvořit „vlastní“ (sovětskou) taktiku soudí oba autoři, že taktika je všude stejná. Svěčin popírá „rudou sovětskou strategickou doktrinu“ a Morozov je proti „rudé“ taktice.

Zvláštnosti doktriny Verchovského možno charakterisovat takto: 1. Možnost přechodu od rasových armád k malým — „fašistickým“, což je následek technického zdokonalení; v souvislosti s tím autor předem okouší elasti „revolučního hnutí“ v oboru taktiky, pročez i protestuje proti názvu knihy Svěčinovy: „Evoluce voj. umění“. 2. Dominující význam politického elementu: občanská válka je novou etapou v dějinách válečného umění (a Varšava 1920!); politická propaganda stala se zbraní (která se nehodí vždy a všude! V. D.). 3. Budoucí válku představuje si Verchovskij jako válku tříd. 4. Konkretnost taktiky a ne abstraktnost; na př. nutno přesně vypočítat počet cest k západním sousedům a z toho počtu přesně určit síly. 5. Je třeba přesného výpočtu palebných prostředků a ne šablonovitý počet shorů a divisi. Ovšem, že to ještě nevyčerpává úplně všechny zvláštnosti učení Verchovského.

Prostosinskij: Chov koní a plemenitba v Sibiři. Velmi zajímavá statistická data o sibiřských koňských zdrojích, které zároveň se zabývají kaskádami a dálno-východními tvoří podle autora k r. 1928 3½ milionu hlav. Je tu registrace všech místních forem koně i údaje o vlastnostech.

Dolivo-Dobrovolskij: V zahraničních armádách. Autor zaznamenává „novinky“ světové války.

Losovickij: Moderní pevnosti. „Opevněné pásmo“ — 4 posice; pozorovací, krycí, mezilehlá a hlavní. První se budují za mobilisace a poslední již v míru. Charakter této: forte s intervaly o 1½ km střídají se s bojovými skupinami v zákopech; nízké zákopy, spojení palbou, podzemní úkryty, podzemní spojení mezi forte. Podrobně se rozbírají návrhy: 1. ruského vojenského inženýra Švarce, který je v argentinském vojsku, 2. plk. Mitschella SSSA. a 3. kpt. Makiera — Anglie.

Recenze o knize Morozova: „Všeobecná taktika“.

Glečanin: Vojskové zpravodajství. Přehled práce převážných oddílů ve francouzské, německé a polské armádě.

Knihy V. (1928).

Sědjakin: Metodická rukověť táborového „výcviku“. Stať není nijak zvlášť zajímavá, podávajíc všeobecně známé pravdy.

Feldman: Státní cesty. Základní idea: nutnost cvičiti práci v poli a ne „pod střechou“.

V.: K návrhu stálého „Polního řádu“. První díl — Vedení bojové činnosti vojsk. Oddíl druhý — Pochod, odpočinek a jejich zajištění. Oddíl třetí — Boj. Abychom si učinili úplnou představu o novém Polním řádu, k tomu se bohužel daná stať jen velice málo hodí, jsouc přesprávně schematická. Za všeobecný program vypracování polních řádů sovětského Ruska byl přijat tento: 1. Řády pro jednotlivé zbraně — obsahují jejich techniku a taktiku; 2. Polní řád — obsahuje zásady pro jednotky a oddíly všech zbraní; 3. Předpis „Vyšší velení“ — zásady pro armády a vyšší útvary.

Kovalev: Úkoly bombardovacího letectva. Autor udává tyto úkoly: 1. zabránění (překážeti) operativním přesunům; 2. bombardování týlu; 3. boj s letectvem; 4. boj s námořním loďstvem. Autor dává schematické pokyny k vyplnění úkolů v každém z uvedených případů. Mimochoodem udává data výsledků činnosti takového letectva ve světové válce.

Batorskij: Zásady jezdeckých atak na pěchotu. Podává krátkou charakteristiku ustanovení, obsažených v předpisech nejdůležitějších armád a získává z nich podle našeho názoru spíše nepříznivý materiál pro svůj vývod, přichází autor přes to k závěru, že takové ataky jsou možné, ale považuje za obtížné určit: 1. největší jednotku, která může atakovati; 2. morální stav protivníka. V celku nutno souhlasiti s uveřejněnou zde kritikou této stať, patrně pocházející od některého ze sovětských velitelů, jež se skrývá pod iniciálkami **P. V.** To potvrzuje fakt, že se stať Batorského nelegálně ocitla v rukou kritika před svým uveřejněním v tisku, jakož i dosti nezdrženlivý a vážný tón shovavého poučování od recenzenta **P. V.** v jeho „Opravě k zásadám jezdeckých atak“. Ten správně ukazuje na to, že Batorskij podceňuje sílu moderní pal-

by, správně zdůrazňuje nesprávnost závěrů Batorského z moderních sovětských předpisů. Zvláště vytrvale vytýká **P. V.** Batorskému neživotnost doporučeného jím receptu operací moderního jezdecktva — „soužení protivníka“, a to koňmo a při moderní palbě! Nepopíráje zásadně **možnost** jezdeckých atak v okamžiku k tomu příznivém (a pro ruská vojska na vhodných k tomu východních bojištích), naprosto nemůžeme uznati za uskutečnitelný recept „soužení“.

Sapožnikov. Organizace zabírání zajatců.

Jaškin: Soustředění palby protiletadlového dělostřelectva. Je to poznámka k stať Vиноградова a Кондашева v č. 12 „V. a R.“ 1927. Všeobecná idea kritiky: soustředění palby nad chráněným objektem je nevhodné; správnější je soustředění největší síly palby protiletadlového dělostřelectva na přístupech k tomuto objektu.

Rosenblum: Metody boje s revolučním hnutím v staré armádě. Nikdo z bývalých členů staré armády nehledí na starý systém jako na vrchol dokonalosti. Nicméně posuzujeme-li spravedlivě minulost, nemůžeme oceněti Rosenblumovo, že **systémem** výchovným v staré armádě bylo hrubé vysmívání lidské důstojnosti, ba i bití, považovati za objektivní a spravedlivé. To je tak oblíbený způsob kritiky u demagogů. Autor této recenze, za své služební praxe v armádě (u pěchoty, kozáckého dělostřelectva i jezdecktva) sem tam slyšel o bití, ale sám ani v míru, ani ve dvou válkách (japonské a světové) to neviděl. Z toho plyne, že takového systému — ovšem — nebylo. Ostatní metody boje s revolucí, autorem uváděné, jsou stejné jako všude jinde a za všech režimů.

Blumental: Umění klamati masy v buržoasních státech. Sotva stojí za to zdržovati se u tohoto tematu. Data k němu lze rovněž čerpati v každé literatuře; tím se také autor zabývá u knihy předsedy veřejné informace ve Spojených státech severoamerických, George Creela.

Dolivo-Dobrovolskij: Přehled o cizích armádách. O vlastnostech dnešního vojenského velitele.

Broněvskij a Vysockij: Železnice západních sousedů (Ruska).

Mazalov: Orgány zásobování v cizích armádách: Polsko, Francie, Německo, Anglie, Spoj. státech. — Závěr autorův: Zásobovací aparát

v armádě nesmí být orgánem samostatným, nýbrž výkonným, spjatým s operativní stránkou.

Lobkovic: Vliv mechanisace dopravy na vedení boje a operace. Zkoumá otázku podle německých časopisů „Wissen und Wehr“ a „Militärwochenblatt“. Závěry autorovy o mechanisaci jsou tyto: Motorisace odkrývá široké možnosti pro nenadálé operace a maximální koncentraci sil, značně usnadňuje zásobování; základní principy strategie se nemění, ale „prostá“ (masová nebo materiální) bitva je málo pravděpodobná; pohyblivost je příznivá manévrové válce a tedy vytváří vojenské umění, odstraňující zrodilý se posíci boj.

Lobkovic: Armáda Českoslo-váků v r. 1927. Podle dat „Vojenských rozhledů“ a „Militärwochenblattu“ z let 1926—1927. Silu armády určuje v míru na 120 tisíc, 48 pěších pluků, 38 dělostřeleckých pluků a 12 samostatných oddílů. Ježto stát je přetížen vojensky (při obyvatelstvu 14 milionů), je zde slabost kádru: rota pěchoty na 25—30 lidí. Počet bojových jednotek se v míru ponechává, ale ponechaný počet obsahuje jen kádry, kdežto všechno ostatní je převedeno na miliční stav. Presenční služba je půldruhého roku; zamýšlí se zkrátit na 1 rok, až počet děle sloužících dosáhne počtu 12.000. Veliký je počet zběhů — 3000 v roce 1926; negramotných je 12%, což „při vysoké kultuře státu se vysvětluje umělým utlačením Slováků a Ukrajinců, kteří téměř výhradně tvoří tento kontingent negramotných.“ Ve výcviku armády lze znamenati úspěch. Mnoho se dosáhlo ve výzbroji: armáda byla přezbrojena puškou Mauserovou vz. 1924, jednotné ráže (7.9 mm) s kulomety. Přezbrojení dělostřelectva (polního lehkého) dělem 8.35 cm (systém Škoda) blíží se ke konci; vyvíjí se mechanisace dělostřeleckých potahů. Obrněná auta jsou nejmodernějšího typu. Autor soudí, že by čsl. armáda v r. 1927 rychleji než všichni ostatní sousedé mohla rozvinouti 30 pěších divísi, 1 jezdeckou divísi a 4 horské brigády. „S takovou armádou,“ píše autor, „opírající se o mohutný vojenský průmysl, nutno počítati, nehledíc na četné slabiny strategické situace ČSR.“

Bibliografie. Hlavní část je věnována knize Melikova: Marna, Visla, Smirna. Hlavní otázky, o nichž kniha pojednává, určuje kritik Novikov takto: 1. Melikov vyzdvihuje nový termín v oboru strategie: „va banque“; 2. hlásá nutnost „zastávek“ v době

rozhodného pronásledování (Němci v bitvě na Marně, bolševici v Polské válce před nezdarem u Varšavy 1920) a 3. „strategii náhlých obrátů“ jak v operativním, tak i v politickém smyslu. První pojem není nic nového: je to dobrodružná strategie, charakterisovaná nedostatkem dat přípravy ke smělým strategickým manévřům. „Zastávky“ v uvedených dvou případech považuje autor (Melikov) za nezbytné, předpokládá, že výsledek obou operací by byl naprosto jiný následkem možnosti uvést i postupujících stran do pořádku týl; Novikov považuje tyto zastávky za naprosto nepřipustné, neboť by byly jen ku prospěchu poražené straně k soustředění sil na odvetný manévř. Co se týká „náhlých obrátů“, nemají nijakého vztahu ani k strategii ani k vojenskému umění vůbec, ježto na potvrzení svých názorů se autor odvolá na „genialitu“ Leninovu, pokud jde 1. o rozhodnost k říjnovému převratu, 2. o vynalezení Brestského míru, 3. o přechod od rozvrstvení potravin k potravinové dani, a od vojenského komunismu k Nepu. Kritisujícímu autorovi ponechala redakce nelegální možnost (i nedostupnou pro každého řadového čtenáře) vystoupiti s vyvracením i schvalováním ihned po kritickém hlasu Novikova.

Kniha VI. (1928).

Malinovskij. Úlohy „Společnosti pro spolupráci letectva a chemie (Osaviochim)“ ve vojenském výcviku v letní době. V stati zaznamenávají se chyby v minulém roce: 1. mlhavost úloh, 2. těžkopádnost, 3. organisace není přizpůsobena účelům; 4. újma na výcviku bojovníka, 5. diletantismus v organisaci terénních vyjížděk i jejich formálnost.

Úlohy na r. 1928 se určují takto: vyjíždky do terénu k řešení taktických a letecko-chemických úloh obrany, vojenské procházky, tábory osaviochima, návštěvy táborů, střelnice, polygonů, válečných lodí, muzeí, účast v putovním učení rudé armády, hromadné procházky a vojensko-vědecké soutěže (závody), střelba, pochody a manévry a spolupráce s miličně-teritoriálním zřízením.

Varfolomějev. Operativní válečná hra. V této hře, v opak taktické, vládne ne taktika, nýbrž operativní umění. Měrnko: sbor, armáda. Ježto nelze vyloučiti taktickou stránku, doporučuje autor přísné rozhranění podle odborných částí: operativní taktická, válečná politika, štábní služba, týl atd. Důležité je neodtrhovat se při hře od materiální základny a politické

práce. Autor podává názorná schemata složení účastníků hry a jejího vedení. Je zde přiložen i časový rozpočet. Podrobně jsou vypracovány otázky techniky řízení hry.

Berends. Štábní válečné hry. V opak Varfoloméjeva nedělá autor přísných hranic mezi taktickou a štábní hrou. Je zde důkladný podrobný program práce týlu.

G. Válka a aut. doprava. Při technické zaostalosti Ruska před válkou bylo za mobilisace získáno celkem 5.669 strojů všech druhů, kdežto v Anglii v r. 1913 bylo 90.000 automobilů. K doplnění nedostatků udělalo Rusko v letech 1914—1915 objednávky 18.500 různých strojů za hranicemi, po čemž roční potřeba činila 25.000 strojů.

Martynovskij. Operace v horách podle zkušeností ve východní Buchaře. Fakticky je práce málo poučná, ježto podle svědectví autorova protivník je naprosto neschopen klásti náležitý odpor z naprostého nedostatku techniky.

Přes to podává autor některé i za-

jímavé závěry: 1. Těžkopádnost plukovní organizace v tomto prostoru — lepší je organizace praporů; 2. nepříhodnost výstroje, výzbroje a oděvu; 3. nutnost jen horského soumarského dělostřelectva; 4. výhoda nočních operací; 5. důležitost průzkumu; 6. spojení bylo jen spojkami.

Borisov. Drobná válka na málo kulturním válečném jevišti. Podle zkušeností pochodu jezdeckta do Kara-Kum.

Sterlin. Kulturně-osvětová práce v německé armádě za války 1914—18.

Doliva-Dobrovolskij. Zahraniční armády.

German. Lehká motorisace cizích armád. Motocykly a auta.

Kornějev. Francouzské jezdecktvo a perspektivy motorisace. V tomto přehledu autor-recentent dává výpočet palné síly francouzského jezdeckta a organizace zpravodajské služby. (Příště dále.)

Plk. býv. rus. gšt. V. Dobrynin.

d) *Revues německé.*

Wissen und Wehr.

7. sešit, červenec, 1929.

Zeichen der Zeit. Demokracie. Dorozumění národů.

Pacifismus. Zpytování svědomí mladého vojína.

Autor, jímž je mladý důstojník, chce si ujasnit poměr mezi vojákem a časovými otázkami, které jsou v zřejmém rozporu se stavem vojenským — s brannou mocí vůbec.

Voják nedohrál svou úlohu. Branná moc zachovala a zachová svou důležitost ve vnitřní i zahraniční politice. Německo má co děkovati jen svému vojsku — Reichswehr, že se zachovalo. Generál von Seeckt vyjádřil to slovy: „Was verlange ich vom Heer? Staatsgesinnung. Was verlange ich vom Staat? Liebe zum Heer.“

Účelem branné moci je obrana státu na venek a uvnitř. Tohoto účelu může dosáhnout jen ta branná moc, která chápe přítomný život národa. Poněvadž německý národ žije ve znamení versailleského diktátu, je politickým cílem armády osvobození národa od následků ztracené války.

V armádě se nesmí provádět politika. Národní citění u vojska musí

převyšovati vše i časové heslo o sobě.

Je však třeba, aby voják rozuměl době a jejím příznakům. Mezi nimi jsou důležité tři myšlenky: demokracie, dorozumění národů a pacifismus.

Demokracie, která hlásá, že veškerá státní moc vychází z lidu, ukládá mu vedle práv také povinnosti. Demokracie neznámá, aby se státní věci podřizovaly bezuzdné vůli politicky nevychovaných mas. Demokracie a branná moc si neodporují, poněvadž branná moc je část státní moci, která vychází z lidu. Branná moc nemůže se zakládati na demokratických zásadách. Zdemokratisování armády jest jen pouhé heslo. Dnešní úpadek parlamentního systému není v souvislosti s demokracií. Všichni nynější vůdové vyšli z řad demokracie. Jsou voleni nebo uznáváni lidem pro své zvláštní schopnosti.

Obdobně je tomu i u vojska. Neexistují ani stavovské, ani třídní rozdíly, nýbrž jen povolání. Na státní formě nezáleží, jen když existuje stát. Německý stát je upevněn. Další jeho vybudování přísluší politickým vůdcům a ne vojákům, kteří přísahali republiku. Věrnost přísahy a kážeň jsou pilíři branné moci.

Na dorozumění národů se autor dívá buď jako na cíl nebo na prostředek. Myšlenka, jejímž cílem je dorozumění národů, je pouhou utopií, s níž voják nemá nic společného. Možno připustiti, že snad někdy dojde k dorozumění národů, které jsou na stejném stupni kultury, ale těžko lze si představit splnutí několika národních států ve větší státní útvar. Armáda Svazu národů je dnes jen snem. V přítomné době má dorozumění národů význam jen jako prostředek. Věda je mezinárodní, hospodářství se jím stavá, pokroky techniky podporují vzájemné vztahy mezi národy. Vše to má vliv jen na vnitřní politiku států, nikoli však na zahraniční politiku. Autor praví, že Německo není ještě zahraniční politickou mocí, a proto mu nezbývá, než aby cílem jeho dorozumívání bylo dosažení svobody. „Macht-politik“ je pý dnes jen prázdné heslo, protože Německo je odzbrojeno, hospodářsky neurovnáno, národní život se vybíjí ve vnitřním boji. Mocným faktorem se prý stane tehdy, až bude jako stát upevněno, bude mít zdravé hospodářství a vojsko.

Pacifismus vylučuje válku jako prostředek politiky a nahrazuje ji rozhodčími smlouvami a jinými závazky mezinárodního rázu. Pacifismus věří, že se násilí dá odstraniti. Nechce věděti, že boj je zákonem přírody a že nejen nic, nýbrž i nové tvoří. Jedni pacifisté upírají státu právo obrany, popírají obrannou moc. Povinnost k celku je jim na obtíž. Jsou hrobaři demokracie. Voják nemůže s nimi souhlasiti. Druzí pacifisté bojují sice proti válce, ale jsou přesvědčeni o nutnosti branné moci, která je podle nich posledním prostředkem pro obranu státu. Odpovědnost sblízuje je s vojákem, který, ať je pro válku připraven, nikterak po ní nebaží.

Dále se autor zmiňuje o pacifických knihách, pojednávajících o válce. Pozoruhodné při tom jest, že se jedna část čtenářů dívá na ně jako na nebezpečí pro ducha armády, druhá část naopak jako na válečnou propagandu. Autor doporučuje, aby důstojník je četl a dobře si uvědomil, že válka není zábavou, nýbrž vážnou věcí, vyžadující lidských životů.

Hauptmann Dittmar: Über Gefechtsstärken.

Ubývání živé bojové síly bylo po celou válku problémem jak pro spojence, tak i pro Němce a přičítalo se tomu, že člověk bojoval proti materiálu. Snaha po vyrovnání této protivity se projevovala jak za války, tak i po válce.

Je tento problém a zůstane životní otázkou vedení války? Dříve než si odpovíme na tuto otázku, je třeba si uvědomiti, že ztráty světové války nejsou nějak zvlášť veliké proti ztrátám utpěným za dřívějších válek. Existuje však okolnost, která i nejkrvavější ztráty dřívějších bitev staví do pozadí, totiž, že dosažené úspěchy neodpovídají použitým prostředkům. Vojska vycitila, že jejich ztráty nepřinášejí přiměřeného užítu.

Světová válka se vyznačovala tím, že bojové operace trvaly velmi dlouho a že bylo velmi obtížné porušiti rovnováhu bojujících soupeřů.

Autor nesouhlasí s názory těch, kteří ve světové válce viděli zápas zásad staré epochy s prostředky nové doby a kteří boj každé zbraně, opírající se o duševní nebo tělesné vlastnosti člověka, s materiálem považují za anachronismus, nýbrž naopak, že i v příštích válkách hlavní úlohu bude hrát člověk.

Za války se různými způsoby projevovала snaha uvést v správný poměr nasazené síly s očekávaným cílem. Tak nastaly změny ve způsobu boje, přešlo se od střeleckých rojů k taktice úderných vojsk, zvětšil se počet kulometů, zavedly se lehké kulometry, pěchotní děla a tanky.

Ve vedení války nebo boje hraje množství touž úlohu jako v životě hospodářském. Za poslední války se početní stavy jednotlivých jednotek měnily podle bojových způsobů a změn ve výzbroji. Všude byla snaha po ekonomii sil. Nahrazením lidí stroji slabší početní stavy divisi a vzrůstal počet divisi. To mělo za následek seskupení sil do větší hloubky, čímž se jim mohlo dopřáti častějšího odpotinku. Síla a bojová schopnost jednotky nejsou totožné pojmy.

Za války se věnovala veliká pozornost neustálým změnám početních stavů, kterých nebylo vždy úspěšně užito. Boje na Sommě a u Verdunu upozornily, že nelze od lidí požadovati, aby bojovali proti materiálu, a vedly k tomu, aby lidé byli nahrazováni stroji. Tento důvod, jakož i skutečnost, že se počal cítiti nedostatek dorostu, měly v zápětí jednak snížení početních stavů jednotlivých jednotek, jednak také to, že se mnohem soudněji — než na počátku války — počalo odhadovati, kolik sil je třeba k dosažení určitého úspěchu. Toto odhadování sil je velmi obtížné, jmenovitě proto, že se mnohdy s malým počtem sil vysoké bojové hodnoty dosáhlo velkých úspěchů. Nelze tedy přijmouti zásadu, aby početní stavy jednotek byly co možná nejnižší. Příčina,

že ubývá bojové živé síly, nevězí v početních stavech jednotek, nýbrž v morálce vojsk a ve vedení. Je tedy bojová síla veličinou, která se podle okolností mění.

Existuje tedy zřejmý rozdíl mezi bojovou silou a početními stavy. Zatím co ona podléhá změnám, udržují se početní stavy nějaké jednotky vždy na více méně téže výši.

Základními jednotkami před válkou, za války a po válce zůstaly opět roty, eskadrony atd., také počet praporů a pluků se nezměnil vzhledem k poznání, že jeden vůdce může ovládnouti 3—6 jednotek.

Stará hlídka, že při určování početních stavů jednotlivých jednotek nutno přihlížeti k snadnému vedení a k tomu, aby se jednotka i při velkých ztrátách co nejdéle udržela, platí i dnes.

Otázka šířky fronty má tu velkou důležitost. Široké úseky — přidělené jednotce — dovolují jí sice využití co nejlépe terénu, ale naopak ztěžují vedení; zúžením fronty se usnadňuje vedení, umožňuje se, aby se jednotka mohla seskupiti do větší hloubky a tím se zvětšuje její trvanlivost.

Autor upozorňuje, že by se snad mělo myslet na rozdělení jednotek do dvou kategorií, a to: jednotky, od nichž bychom požadovali velkou palebnou sílu, a jednotky s velkou průraznou silou.

Za bojů na ustálené frontě mohlo se do jisté míry odhadnouti, kolik sil je potřeba pro jistý účel, mohla se šetrností prodloužit bojeschopnost nějaké jednotky. Jinak je tomu v pohybné válce, kde nelze předvídati, kolik sil si vyžadá dosažení určitého cíle. Pro vedení boje, zejména za pohybné války, by se tedy doporučovalo, aby se jednotka mohla učleniti do větší hloubky.

Hauptmann Hans Rohde: Die deutsche Auslandsforschung seit dem Weltkriege.

Autor pokračuje v líčení výzkumných cest německých badatelů v jižní Americe a v Australii. Své popisy doprovází dvěma náčrtky.

Major im Generalstabe Günther Frantz: Die Entente und das neutrale Griechenland im Weltkriege.

Řecko bylo násilně donuceno přistoupiti k Dohodě a to velkou řadou vojenských akcí, jako: obsazením Soluně, ostrova Korfu, četných strategicky důležitých bodů na řeckých ostrovech, obsazením Epiru, Thesalie, Athen, zabavením arsenálů a uzavřením řeckého válečného loďstva.

Veškeré vojenské akce, které pod-

nikla Dohoda v severovýchodní části Středozemního moře, vyplývaly z jediné myšlenky, totiž brzy si získati balkánské státy na svou stranu.

Už počátkem roku 1915 vytasil se Lloyd George s plánem, aby britská armáda byla vyložena z lodí v Soluni a aby přenesla těžiště své působnosti na Balkán. Chtěl tak učiniti proto, aby si zajistil bulharskou neutralitu a spojení Recka a Rumunska. Náhlý narazil na odpor Francouzů a Rusů. Pokus ministerského předsedy Venizela převést Recko už v březnu 1915 do tábora Dohody se nezdařil.

Venizelos musil odstoupiti. V téže době byl útok britsko-francouzského loďstva na Dardanely odražen a koncem dubna započala se vykládati vojska na poloostrově Gallipolském.

Po nově provedených volbách v Řecku se Venizelos opět stává předsedou vlády. Brzy poté, v měsíci říjnu, je nucen podati demisi, poněvadž král nesouhlasil s vyložením dohodových vojsk v Soluni, k čemuž Venizelos dal svůj souhlas. Dohoda se po neúspěších na poloostrově Gallipolském ztráta tam dalších operací a přenáší je do Soluně.

Po katastrofě v Srbsku zajišťuje si Dohoda bezpečnost svých expedičních vojsk v Řecku tím, že posílá své loďstvo před Milos, že si vynucuje vyklizení Soluně řeckými vojsky, dále že nabývá práva volně disponovati železnicemi a silnicemi vedoucími od Soluně k frontě, a konečně, že je jí dovoleno učiniti v řeckých vodách opatření proti německým ponorkám.

Poněvadž se situace expedičního sboru v prostoru u Krivolaku pro blízkost řeckých vojsk, shromážděných v Macedonii, stávala kritickou, přiměl Kitschener řeckého krále — demonstraci spojeneckého loďstva — k slibu, že jeho armáda neodzbrojí dohodová vojska.

Kitschenerův plán, záležející v tom, že chtěl přerýznouti spojení z Cařihradu do Egypta a do Bagdadu a úplně se zříci operace na Balkáně, se ztroskotal. Narazil tehdy na tuhý odpor ve Francii, kde zejména Briand požadoval, aby se u Soluně zůstalo a aby se tam podnikla ofensivní akce ve větším měřítku.

Autor líčí boj mezi kabinetem anglickým na straně jedné a kabinety francouzským a ruským na straně druhé. Anglie po neúspěchu na poloostrově Gallipolském nechtěla se pustiti do nové operace na Balkáně. Rusko naopak chtělo pomoci srbské armádě a navrhovalo ofensivu většího rozsahu ve směru od Soluně přes Bě-

lehrad na Budapešť. Proti tomuto návrhu vystoupil francouzský generální štáb s odůvodněním, že rozhodnutí nutno vyhledávat na třech hlavních frontách, kde jsou soustředěny nepřátelské hlavní síly. (Pokračování.)

Vojensko-politický přehled baltických států.

Osamostatněním Litvy, Lotyšska, Estonska a Finska bylo Rusko oddáleno od Baltického moře. Prozatím jsou hospodářsky značně zeslabeno, nepocituje tak značné ztráty svých dřívějších přístavů: Rígy, Revalu, Hangö atd. V budoucnosti lze očekávat, že řešení otázky baltických států narazí na velké obtíže, poněvadž se tam kříží zájmy Ruska, Anglie, Německa, Francie, Skandinávie a Polska.

Nebezpečné položení baltických států nepřímělo je, aby držely pohromadě. Litva je politicky osamocena. Lotyšsko a Estonsko jsou v dobrém poměru s Polskem. Na hospodářském poli se zmíněné země dosud nesblížily, protože všechny tři jsou zemědělskými

státy. Společná je u nich jen vůle uchováti si svou samostatnost.

Pokud se týká vnitropolitického složení, Litva je fašistickým státem, v němž vládne diktatura; v ostatních zemích jsou parlamenty.

Na počátku vedly všechny nové vzniklé státy, vyjma Litvu, protiruskou politiku a hledaly oporu ve Francii a Anglii. Později se pokoušelo Polsko zjednat s nimi spolek proti Rusku, leč marně, třebaže byly navázány a nadále se udržují přátelské styky mezi polskou armádou a armádami jednotlivých pobaltických států (kromě litevské).

V poslední době se začíná v Lotyšsku a Estonsku projevovat vliv Švédska a to po stránce hospodářské a kulturní. Důvod, proč se Litva uzavírá proti Polsku, netkví jen v obsazení města Vilna, nýbrž i v tom, že se v Polsku ozývají hlasy pro přivtělení Litvy k Polské republice, aby se tím získal vedle koridoru druhý přístup k Baltickému moři. F

e) Revues italské.

Rivista di Artiglieria e Genio.

Ročník 68 (1929), číslo 7 - červenec.*)

Poměr letectva v branné moci (brig. gen. Bollati).

Obě složky italské branné moci, t. j. pozemní armáda a válečné loďstvo, reklamují pro sebe značné síly letectva. Při tom je všeobecně uznávána nutnost samostatné letecké armády. Autor se snaží rozřešiti poměr letectva k těmto složkám branné moci v rozsáhlé studii, již navazuje na své dřívější práce a opírá se o typické události z velké války a citaci ze známých vojenských autorit. Dospívá k závěru, že v zásadě existuje jediné letectvo, podléhající veliteli letectva výcvikově, technicky i administrativně. Při tom jest ovšem nutno přidělit i umožnění společného výcviku určité minimum sil pozemní armádě a loďstvu. Samostatná letecká armáda soustřeďuje valnou část letectva. Ve válce letectvo nemůže samo dosáhnouti rozhodnutí. Uplatní se ve velké míře zejména při zahájení nepřátelství, jeho význam jako samostatné zbraně klesá s dalším vývojem operací, kdy postupně jest odkazováno na spolupráci s pozemní armádou a loďstvem, jež opět obě musí kooperovati k jednomu cíli. Je nezbytné nutno, aby všechny tři složky branné moci podléhaly nejvyššímu jednotnému ve-

lení, jež jediné může využití jejich možností a usměrňovati jejich spolupráci.

Úkryty v protiletadlové obraně (pplk. žen. A. Romani).

Dnešní válka vyžaduje ochrany občanstva před bombardováním letectvem, jehož cíli budou zejména významná centra státu jako průmyslová střediska, hlavní města a p. Tuto ochranu nutno připravovati již v míru, zejména využitím všech existujících objektů. Pro ohromný finanční náklad nelze pomýšleti na budování zvláštních úkrytů pro všechno obyvatelstvo, neboť — jak autor vypočítává — tyto práce v milionovém městě by si vyžádaly nákladu 3 miliard lir, t. j. asi 5 miliard Kč. Bude třeba tedy sáhnouti k adaptaci dosavadních zařízení. Úkryty vyžadují značné síly zdíva: proti těžkým pumám 3,5–4,5 m, u pum 100 až 300 kg přes 1 m, u menších postací sklepy a úkryty v domech. Mimo to třeba u všech pečovati o obranu proti plynům větráním a chemickými prostředky. Některé všeobecně prospěšné (pro úřady, elektrárny a p.) bude nutno zařídit k delšímu pobytu při střelbě trvalými plyny.

V domech musí být zákonem nařízena úprava a budování vhodných sklepů, t. j. s dvěma východy, příslušně silným stropem a s možností hermetického uzavření a speciálního větrání. Ochrana proti plynům bude zajištěna

*) Recenze dřívějších čísel, která nás nedošla, přineseme v některém z příštích čísel.

závěsy, napuštěnými chemikáliemi a individuálně maskami. V míru budou ovšem sloužiti běžné potřebě. Dále třeba stavěti úkryty hromadné, k nimž lze vhodně užití podzemních drah. Zde autor podrobně studuje užití projektované podzemní dráhy římské.

Samostatné hromadné úkryty mohou býti stavěny jen pro důležitá zařízení, úřady a p. Budou zařízeny k dlouhému pobytu a opatřeny i zásobou potravin a vody. Při větrání třeba počítati 450 l vzduchu na osobu za hodinu. Ochranu proti plynům zajistí mimo jiné i stavba jich na výšinách.

Skлады zápalných látek (třaskaviny, benzin, chemikálie) budou vhodně chráněny ve sklepích pod sady a parky asi pod 3 m vrstvou země. Parky nebývají předmětem útoků a výbuchy ohrožují méně město. Podobně je tomu u autogarží.

Plynojemy se chrání kovovou sítí, jež má za účel svedení pum mimo okruh objektu.

V celku je třeba nazíratí na protiletadlovou obranu jako na velmi důležitý prvek obrany státu. Její zanedbání může ohroziti úspěchy armády a zbavití ji zdrojů země.

Ročník 68 (1929), číslo 8, srpen.

Smíšený přezvědňý oddíl — úkoly a činnost jezdeckta a cyklistů a jejich koordinace (plk. pěchoty C. Trezzani).

Autor se obírá činností smíšeného přezvědňého oddílu pěší divise v rámci ustanovení předpisu pro boj velkých jednotek. Předpokládá vyslání vyšších jednotek na zvědy (jezdeckto, „rychlé smíšené jednotky“), takže SPO. pracuje mezi zvědnou jednotkou a divisi v hloubce asi 3—4 pochodů (40 až 60 km). Při tom plní jednotka na zvědech jen úkol zpravodajský, nestarajíc se o zajištění armády. Musí tedy SPO. převzítí oba úkoly: zpravodajský i zajišťovací v prospěch své divise, poněvadž zvědná jednotka pracuje pro armádu i s hlediska strategického a SPO. zřídka bude moci využití zpráv ji získaných, jež ho dojdou zezadu skrze velitele divise. Obdobně je tomu i se zvědným letectvem. SPO. bude spíše dostávatí zprávy od letky divise, ježž úkol bude podobný.

Vyhledává tedy SPO. zprávy o nepříteli a terénu, vyslýchá zajatce a zběhy, odstraňuje slabší odpory, zjišťuje, zastavuje nebo brzdí silnější jednotky, uniklé jednotce na zvědech, a odstraňuje nebo hlásí terénní překážky.

SPO. se skládá z 1—2 eskadron jezdeckta a asi stejné síly cyklistů (až prapor), dále z jiných prvků, na př. obrněných automobilů. Předpis neurčuje ani přesnou sílu ani velitele. Velitelem však bude vždy velitel jezdeckta, poněvadž hlavním úkolem SPO. bude vždy průzkum (jezdeckto) a boj pak (cyklisté) prostředkem k jeho dosažení.

Úkol SPO. započne zpravidla se zahájením pochodu na nepřitele a skončí za zjednání dotyku předvoji divise. Vyráží s určitým časovým náskokem před divisi, aby rychlé nepřátelské prvky, proti nimž hlavně pracuje, nemohly prováděti neočekávané nájezdy na valné síly divise. Jeho práce potrvá několik dní a bude velmi vyčerpávající. Před divisi bude divisi předcházeti asi o 1 denní pochod, pásmo činnosti do šířky je totožné u včleněné jednotky s pásmem divise, t. j. 4 až 6 km.

Clánek pokračuje líčením činnosti SPO. a jeho jednotlivých zbraní během tří fází za pochodu na nepřitele.

A. Daleko od nepřitele, t. j. je-li nemožné zasažení větších nepřátelských sil, pochoduují velké jednotky zásadně v noci. Jejich pochod musí býti kryt a to bude úlohou SPO. Má tedy SPO. dva úkoly: ve dne průzkum až na cíl příštího nočního pochodu divise, t. j. asi do hloubky 20 km, a v noci krytí tohoto přesunu asi na vzdálenost 5—6 km před cílem divise.

Za své akce může očekávati slabší prvky nepřitele, jež nebudou mítí velké bojové síly, mohou však za noci snadno způsobiti paniku vojsk divise. Nesmí tedy žádná z těchto jednotek SPO. uniknouti. Velitel SPO. si tedy neponechá velké bojové síly „v ruce“ a soustředí péči na důkladné „prohrabání“ terénu. Bude mu též záležití na rychlém splnění denního úkolu, poněvadž SPO. čeká práci i v noci a opět příštího dne a je třeba zajistiti vojskům odpočinek. Nedává tedy postupných cílů.

Nepřátelské prvky, o něž běží, budou již z důvodů orientačních sledovati cesty — vyšle tedy SPO. hlídky hlavně po cestách — budou to hlídky cyklistické (rychlost, bezhlučnost). V terénu chudém na komunikace vsune mezi ně hlídky jezdecké, aby se nepřítel nevyhnul terénem, jenž musí být celý „prohrabán“. Pochod cyklistů bude zpomalován jednak terénem, jednak ostražitostí, takže různá rychlost obou zbraní bude překážkou spíše teoretickou.

Za hlídkami (družstva) půjdou po cestách v celé šířce pásma oddíly

(čty) jezdeckta jako podpora hlídek, event. i čty cyklistů.

Gros SPO. — ostatně velmi slabé — půjde středem pásma. Sbírá a dále dodává zprávy. Obsahuje zejména síly pro noční činnost.

Po dosažení cíle zajistí jej SPO. asi na 5–6 km vpřed jednotkami na komunikacích. Použije k tomu opět cyklistů, poněvadž jde o boj pěšky. Jezdeckto tvoří zálohu podle potřeby na několika místech a pečuje o koně. Ani k spojení ho neužijí, poněvadž pohyby se budou dít hlavně po cestách. Bude tedy v této fázi SPO. velmi zatížen, zejména cyklisté. Terén ovšem dovolí mnohdy snížení počtu hlídek, mimo to i zprávy bude SPO. dostávat z jiných pramenů, takže bude možno uleviti vojskům.

B. Blízko nepřítel. Tato fáze započne, jakmile velké zvědné jednotky zjednájí dotyk s nepřítelem a přezkouší jej. U nepřítel v postavení to bude hloubka 2–3 denních pochodů, u nepřítel postupujícího hloubka se zmenší na polovic. Poslední etapa, t. j. asi na 15–18 km od posic nepřátelského dělostřelectva hrubého a těžkého, bude pro nás přibližováním.

Ve fázi zde prováděné jde o SPO. za pochodu před zahájením přibližování. Velká jednotka koná opět pochod zároveň v noci. Můžeme očekávat srážku s nepřátelskými převzvědnými jednotkami, vyslanými k zjištění valných sil naší armády, které pronikly clonou našich velkých zvědných jednotek, jež jsou v dotyku s nepřátelskými předvoji nebo s krycí posicí. Tyto převzvědné jednotky mohou být i silnější nežli SPO., nelze tedy SPO. trítiti na „hrábě“ hlídek a čet, nýbrž třeba udržeti v ruce větší sílu, jež může nepřítel napadnouti a zničit nebo zatlácti. Úkol zajišťovací má zde pro SPO. opět převahu nad úkolem zpravodajským, nepřítel by mohl vážně rušit noční přesun divise.

Velitel SPO. vyšle průzkumné hlídky s úkolem získati zprávy o nepříteli. Hlídky jdou až na konečný cíl; jsou cyklistické, jezdecké i smíšené. Nebojují, nemohou-li nepřítel zničit překvapením a omezí se na hlášení.

K zajištění užije jezdeckých čet v hlavních směrech, jež vysílají zajišťovací hlídky, sbírají jejich zprávy, podporují a zachycují hlídky a zdržují nebo zastaví nepřítel. Zde běží hlavně o činnost v terénu, a tu užijeme jen jezdeckta; někdy výjimečně snad terén dovolí práci cyklistů.

Gros SPO. postupuje dosti vzadu po centrální ose pásma.

Celý postup, vyjma průzkumné hlídky, se děje v přískocích, jen výjimečně plynne, zvýšené nebezpečí a síla nepřítele nutí k systematickému postupu.

Při srážce s nepřítelem zdrží nebo zastaví jej zajišťovací hlídky a čty, silnějšího obtěžují nájezdy a donutí k zpomalení postupu. Valné síly SPO. postoupí skrytě k nepříteli, zdrží jej těžkými kulomety a napadnou cyklisty spolu s bočným manévrem jezdeckta a obrněných aut. Proti silné převaze přejde SPO. v obranu nebo v boj na zdrženou do zasažení posil od divise.

V této fázi může SPO. často zasáhnouti i několikrát; trpí hlavně jezdeckto, jež je vyčerpáváno zajištěním, vyhledáváním zpráv i bojem. Noční zajištění dosaženého cíle je prováděno obdobně, jako v první lícené fázi, ovšem zvýšenými silami.

C. Za přibližování. Zde pracuje SPO. v šířce 4–5 km a hloubce 15–18 km. Vpředu zvědné jednotky, s nimiž brzy splynou, udržují dotyk, zezadu postupuje divise ve dne, sama zajištěna a hotova k boji. Nepřítel, proniklý zvědnými jednotkami, je stísněn s obou stran, jeho morální síla klesá, divisi nemůže překvapiti, jde mu hlavně o zprávy.

Pro SPO. ustupuje téměř zcela do pozadí úkol zajišťovací. V této fázi jej ani příliš nezajímají převzvědné nepřátelské jednotky; omezí se na jich vyhledání a hlášení a vyhne se jim, snaže se získati zprávy o pohybech nepřátelských valných sil neb o obrysech posice, o situaci zvědných jednotek a o terénu, vše co nejrychleji a jen pro velitele divise.

Proto vyšle hojně hlídky cyklistické i jezdecké, za nimi čty k jich zachycení, zesílení, vystřídání a sbírání zpráv. Zbudou slabé síly, jež jdou blízko za posilovými četami, aby jim umožnily proniknutí. Po dosažení zvědných jednotek získává SPO. zprávy hlavně od nich a zesílením jejich činnosti. Postupně pak jest vystřídáván předvoj.

V celku lze říci, že SPO. vyhledává zprávy a zajišťuje, při tom obyčejně převládá úkol zpravodajský, jenž jest i prvkem zajištění. Jezdeckto a cyklisté se navzájem vhodně doplňují podle situace a terénu.

Zajímavé — mimo způsob provádění úkolu — je vysílání silnějších jednotek (čet) v 2. sledu za hlídkami. Věc není zcela jasně podána, zdá se však, že autor vysílá od SPO. jakési převzvědné hlídky (čty), jež konají funkci slabších převzvědných oddílů, vysílají,

zachycují, podporují a vystřídávají průzkumné hlídky a slouží za sběrné zprávy, dodávající je dále veliteli ŠPO.

Topografická příprava palby u dělostřelectva (div. gen. T. Montefinale).

Článek dokazuje, že italské dělostřelectvo samostatnými studiemi dospělo ve válce ve střelbě bez zastřelování k téže dokonalosti, jako dělostřelectvo německé. Odvolává se na knihu Bruchmüllerovu a uvádí, že i Němci vždy přezkušovali na začátku dělové palby správnost výpočtů třeba jen několika ranami pro baterii. Dnešní italské metody jsou na výši situace a uspokojí každé požadavek vyšších velitelů na překvapení.

Tažné lodi při říčních transportech a na lagunách (mjr. ing. Q. d'Amico).

Dosavadní remorkéry nevyhovují již požadavkům. Moderní vojenský říční remorkér nemá mít větší ponor než 1,2 m, palubní výšku nejvýše 1,6 m (podplouvání mostů), rychlost v hodině 15–16 km bez nákladu a 9–10 km s vlekem 400 t. Má umožnit umístění posádky asi 30 mužů a 2 důstojníků. Autor popisuje (s náčrtky) vhodný remorkér, podobný lodím, stavěným hamburskými loděnicemi.

Stavba 30 m mostu Herbertova přes říčku Malliero (kpt. G. Gentile).

V listopadu 1928 byl 3. ženijním plukem položen 30 m Herbertův most přes horskou bystřinu Malliero v náhradě za silniční most, povodní stržený. Pro rychlost proudu a špatné dno nebylo užito pilíře a vystavěno jediné pole, při čemž bylo sníženo dovolené zatížení mostu na 9 t pro 2nápravové povozy. Práce provedla četa o 2 poddůstojnících a 25 mužích za 12 dní, nepočítaje v to vyzdění, dopravu a čištění materiálu. Most byl kolaudován

31. prosince po zatěžovací zkoušce 10,5 t.

Poměr formy a konstrukce dělových střel k dostřelu a rozptylu (A. L.).

Článek pojednává o vývoji dělových střel před válkou a za války a o pokusech prováděných zejména v Americe v prvních letech poválečných. Uvádí výsledky těchto pokusů a jejich vliv na dostřel a velikost rozptylu. Účelem všech bylo změnit na minimum odpor vzduchu a zachovat osu střely v tangentě dráhy střely. Otázka není dosud zcela rozřešena a vyžaduje stálého zkoušení.

Vliv střelných zbraní na vývoj taktiky (div. gen. E. Rocchi).

Děl bylo užíváno při obléhání pevností od XIII. století. V polních bitvách se objevují od XIV. století. Taktika až do XVIII. věku se postupně přizpůsobuje pokrokům střelných zbraní. Dotace armády děly stoupala od několika děl v století XIV. pro celou armádu, 1 dělo na 2000 mužů koncem 16. věku, 4–5 děl na 1000 mužů za Friedricha a Napoleona, až po enormní dotaci za světové války. Arkebuzy nahrazovány ručnicemi až přešly v moderní opakovačky a kulomety. Autor uvádí hojně příkladů užití střelných zbraní, zejména děl od XV. až do XVIII. století. Článek dokončuje v čísle 9.—10. časopisu, kde pojednává o druhé polovici 18. století a o nejnovější době. Zavedení ryhovaných hlavních znamená netušený pokrok. Válka 1870/71 jest úplně ve znamení střelných zbraní, jež způsobily zánik staré taktiky jezdecké, nesmírné zvýšení ztrát a rychlé rozhodnutí boje. Válka ruskojaponská jen potvrdila dosavadní zkušenosti a byla předzvěstí světové války vzhledem k účinku moderních zbraní, jež je dnes na příliš živé paměti a nepotřebuje zdůrazňování. (Příště dále.)

Škpt. gšt. Bürger.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Spisy cizojazyčné.

a) Francouzské.

Les deux batailles de la Marne, vyšlo v Collection de mémoires, études et documents pour servir à l'histoire de la guerre mon-

diale, nákladem firmy Payot, Paříž 1929, stran 182, s 6 mapkami.

Kniha obsahuje přednášky o bitvách na Marně, svedených ve dnech